

28 ліпеня - УСЁМІРНЫ ДЗЕНЬ прафілактыкі гепатытаў

Увядзенне

Штогод 28 ліпеня пад эгідай Сусветнай арганізацыі аховы здароўя адзначаецца Сусветны дзень барацьбы з гепатытам. Дата абрана не выпадкова: у гэты дзень нарадзіўся лаўрэат Нобелеўскай прэміі прафесар Барух Бламберг, які адкрыў вірус гепатыту В і распрацаваў першы вакцыну супраць яго. Тэма кампаніі 2026 года - "Гепатыт: давайце разбяром гэта" - заклікае да калектыўных дзеянняў, накіраваных на ліквідацыю бар'ераў на шляху ліквідацыі вірусных гепатытаў як пагрозы грамадскаму здароўю да 2030 года.

Актуальнасць праблемы. Вірусныя гепатыты - група інфекцыйных захворванняў, якія паражваюць печань і здольных прывесці да цырозу і першаснага раку печані. Па дадзеных СААЗ, у свеце хронічным вірусным гепатытам В і С пакутуюць больш за 350 мільёнаў чалавек, штогод ад звязаных з імі ўскладненняў памірае больш за 1,3 мільёна чалавек. Адмысловую трывогу выклікае тое, што большасць інфікаваных не ведаюць аб сваім захворванні: гепатыты доўгі час працякаюць утоена і выяўляюцца ўжо на стадыі цяжкіх параз печані. Менавіта таму патамарфалагічная дыягностыка і лабараторны скрынінг гуляюць ключавую ролю ў раннім выяўленні захворвання.

Мэта артыкула - павысіць дасведчанасць насельніцтва аб прычынах, сімптомах, фактарах рызыкі і сучасных мерах прафілактыкі вірусных гепатытаў, а таксама сфарміраваць адказныя адносіны да ўласнага здароўя.

Асноўная частка

Сімптомы вірусных гепатытаў

Клінічная карціна залежыць ад віду ўзбуджальніка і формы захворвання. Да найбольш характэрных праяў адносяцца: агульная слабасць і хуткая стомляльнасць; зніжэнне апетыту, млоснасць, часам ваніты; цяжар і боль у правым падрабрынні; пацямненне мачы і абескаляроўванне кала; пажаўценне скуры і склер (жаўтуха); скурны сверб; павышэнне тэмпературы цела; боль у суставах і цягліцах. Гепатыты В і С нярэдка працякаюць без відавочных сімптомаў, што робіць абавязковым рэгулярнае лабараторнае абследаванне асоб з груп рызыкі.

Фактары рызыкі

Заражэнне віруснымі гепатытамі адбываецца рознымі шляхамі. Гепатыты А і Е перадаюцца пераважна фекальна-аральным шляхам - праз забруджаную ваду, ежу і брудныя рукі. Гепатыты В, С і D перадаюцца праз кроў і іншыя біялагічныя вадкасці пры медыцынскіх і касметалагічных маніпуляцыях нестэрыльнай прыладай, пры ўжыванні ін'екцыйных наркотыкаў, пры неабароненых палавых кантактах, а таксама ад інфікаванай маці да дзіцяці падчас цяжарнасці і родаў.

Тып гепатыту	Шлях перадачы	Прафілактыка
--------------	---------------	--------------

A	Вада , ежа , брудныя рукі	Гігіена , вакцинацыя
B	Кроў, палавы, ад маці да дзіцяці	Вакцынацыя , бар'ерная кантрацэпцыя
C	Кроў , радзей палавы	Стэрыльнасць , скрынінг крыві
D	Толькі пры наяўнасці гепатыту В	Вакцынацыя супраць гепатыту В
E	Вада , ежа	Гігіена , чыстая вада

Прафілактыка

Прафілактыка вірусных гепатытаў уключае спецыфічныя і неспецыфічныя меры. Да спецыфічных ставіцца вакцинацыя супраць гепатытаў А і В , якая ўваходзіць у Нацыянальны календар прафілактычных прышчэпак. Вакцынацыя супраць гепатыту В абараняе таксама ад гепатыту D. Эфектыўнай вакцыны супраць гепатыту С на сённяшні дзень не існуе, аднак сучасныя супрацьвірусныя прэпараты прамога дзеяння дазваляюць вылечваць больш за 95% пацыентаў.

Неспецыфічная прафілактыка ўключае: захаванне правіл асабістай гігіены і ўжыванне толькі бяспечнай вады і ежы; выкарыстанне індывідуальных прадметаў гігіены (брытв, манікюрных прылад, зубных шчотак); зварот толькі ў правераныя медыцынскія, стаматалагічныя і касметалагічныя ўстановы, якія выкарыстоўваюць аднаразовыя або стэрылізаваныя інструменты; адмова ад ужывання ін'екцыйных наркатыкаў; выкарыстанне прэзерватываў; абавязковае тэсціраванне донарскай крыві; рэгулярнае абследаванне асоб з груп рызыкі.

Лячэнне

Сучасная медыцына размяшчае эфектыўнымі сродкамі лячэння вірусных гепатытаў. Вострыя формы гепатытаў А і Е , як правіла, сканчаюцца поўным акрыяннем і патрабуюць якая падтрымлівае тэрапіі. Хранічны гепатыт В кантралюецца працяглым прыёмам супрацьвірусных прэпаратаў, якія душаць рэплікацыю віруса. Гепатыт С пры своечасовай дыягностыцы вылечваецца за 8-12 тыдняў курсам прэпаратаў прамога супрацьвіруснага дзеяння. Заклад паспяховага лячэння - ранняе выяўленне захворвання, таму пры з'яўленні любых трывожных сімптомаў або прыналежнасці да груп рызыкі неабходна неадкладна звярнуцца да лекара-інфекцыяніста або тэрапеўта.

Рэкамендацыі лекараў

Спецыялісты рэкамендуюць: прайсці вакцинацыю супраць гепатытаў А і В пры адсутнасці супрацьпаказанняў; не радзей за адзін раз у год здаваць кроў на маркёры гепатытаў В і С , асабліва медыцынскім работнікам, пацыентам аддзяленняў гемадыялізу, асобам, якія перанеслі хірургічныя ўмяшанні і пералівання крыві; весці здаровы лад жыцця, адмовіцца ад алкаголю і наркатыкаў;

кантраляваць масу цела і харчаванне - атлусценне і тлушчавы гепатоз таксама павышаюць рызыку паразы печані; не займацца самалячэннем і не прымаць гепатотоксичныя прэпараты без прызначэння лекара.

Заклучэнне

Вірусныя гепатыты - сур'ёзная, але кіраваная пагроза. Эфектыўная вакцинацыя, ранняя дыягностыка, даступнае лячэнне і адказныя адносіны да ўласнага здароўя здольныя разбурыць бар'еры на шляху ліквідацыі гэтых захворванняў. Кожны з нас можа ўнесці ўклад у агульную справу: прайсці абследаванне, прышчапіцца, расказаць блізкім аб шляхах перадачы і мерах прафілактыкі.

Беражыце печань - яна ў вас адна! Зрабіце крок насустрач здароўю ўжо сёння.

Дэвіз 2026 года: « Ведаць, каб жыць: абарані сябе ад гепатыту! »

Інфармацыя падрыхтавана лекарам-паталагаанатамам (загадчыкам) паталагаанатамічным аддзяленнем агульнай паталогіі №2 Т.П.Ванелік .